

Sognekommunerne, kan denne Motivering ikke gælde for det hele Tilskuds Vedkommende, og jeg mener i øvrigt, hvad ogsaa det ærede Medlem for Præsto Amts 6te Valgfreds sikkert vil være enig med mig i, at Forslaget ogsaa kan motiveres ud fra andre Synspunkter.

Jeg skal nu sluttelig vende mig til de to ærede Medlemmer af den høje Regering, som have udtalt sig om denne Sag, og jeg skal da sige, at deres Udtalelser just ikke vare meget opmuntrende. Det gør mig derfor ondt, at jeg ikke, som man undertiden gør her, kan udiale nogen Tak for Tilslutningen.

Til den højtærede Indenrigsminister skal jeg sige, at naar han benægtede, at Landkommunerne vare særlig bebyrdede, savner jeg Bewiset for hans Benægtelse. Det glædede mig, at i den Tale, som vi hørte tort efter fra det ærede Medlem fra Lemvig (Ala-berg), blev netop det Moment saa stærkt, tydeligt og godt fremhævet, at jeg ikke kunde ønske mig det bedre, og jeg vil bede den højtærede Indenrigsminister her om ikke at lægge Hovedvægten paa den rent formelle Side af Sagen, naar det gælder om at udfinde, hvorvidt Byrderne ere stagne i samme Forhold i By- og Landkommunerne. Jeg har allerede udtalt, at det, man bør se paa, og som er det væsentlig afgørende i denne Sag, er Skatteevnen; thi selv om den ikke kan udmaales ad statistisk Vej, er der dog Momenter nok, hvorved vi kunne danne os en Forestilling om den. Den højtærede Minister fremhævede med stor Styrke, at det ikke vilde have nogen Betydning for de Landmænd, for hvem det kniber med at komme over Juni Termin, om de for det Halvaar skulde betale 3 Kr. mindre pr. Td. Hartkorn eller ikke. Denne Indvending har jeg allerede svaret paa. Men naar saa den højtærede Minister tilføjede, at det vilde være noget helt andet at kunne lette Amtsfondenes Udgifter til Bejvæsenet, og ogsaa antydede, at det kunde lade sig gøre ved en permanent Lov, skal jeg først bemærke, at jeg ikke indser, at det er noget helt andet. Den Hjælp, som Kommunerne ad den Vej vilde faa til deres Bejvæsen, vilde næppe blive større end den, der efter det her forelagte Forslag vil tilflyde Hartkornskattebyrderne, og naar en Mand faar 25—30—40 Kr. i sin Lomme, tror jeg, det vil hjælpe lige meget eller lige lidt, enten de saa ere giune ham efter en Lovhjemmel af den ene eller den anden Slags. For øvrigt skal jeg sige, at jeg med Glæde hørte den højtærede Minister antyde, at man maaste kunde komme til en permanent Lettelse af Bejvæsenet for Amtene; det vilde naturligvis være overordentlig heldigt, om

det kunde ske, og jeg vilde med Glæde medvirke dertil.

En lidt mindre pessimistisk Tone gik igennem den højtærede Finansministers Udtalelser. Der var endog saa der en enkelt Antydning, som maaste kunde synes at sprede lidt Lys over dette Lovforslags ellers, efter de fra Ministerbænken fremkomne Udtalelser at domme, noget mørke Vej. Den højtærede Minister sagde nu først, at man slet ikke kunde være vis paa, at der overhovedet vilde blive noget Overskud i det kommende Finansaar. Jeg skal med Hensyn dertil ikke genoptage de udførlige Betragtninger, jeg fremkom med i mit første Foredrag. Jeg tror klart at have paavist, at et Overskud vil fremkomme, og det er ikke ganske ubetydeligt. Den højtærede Finansminister saandt, at det var mærkeligt, at jeg var nødt til at referere til noget saadant som Paavisningen af, at Indtægterne vilde blive større end Budgetteret; men det var ikke noget løst Paasund af mig; det var ikke, som den højtærede Finansminister syntes at antyde, noget man altid kunde sige, men som der ikke laa videre Vægt paa. Det, at Regnskabet udviser større Indtægt end Budgettet, er erfaringsmæssigt godtgjort, og det gentager sig Aar for Aar. Det viser sig, at vi Budgettere vore Indtægter alt for lavt. Det er jo den samme Finansminister, som i en lang Række Aar har foretaget denne Budgettering, og derfor er det ikke ganske urimeligt, at der er omtrent konstante Afvigelser mellem Regnskaberne og Budgettet, saaledes at Regnskabet i de senere Aar gennemsnitlig har vist $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. større Indtægt end Budgettet. Det viser, at den højtærede Finansminister er en meget forsigtig Mand, og det er jo altid en Dyd, især for en Finansminister. Men naar det nu erfaringsmæssigt har vist sig, at der ikke blot er en Formodning for en saadan Afvigelse, men at den Aar efter Aar har vist sig at være til Stede, saa er man dog virkelig ogsaa berettiget til at tage den i Betragtning ved en finansiel Opgørelse. Men den Udtalelse i den højtærede Ministers Foredrag, som jeg sigtede til, det dog viste en Mulighed for forsat Forhandling, det var den, at det vilde være noget helt andet, hvis man først disponerede over Overskuddet, efter at man havde set, hvor stort det i Virkeligheden blev. Det synes altsaa, som om den højtærede Minister ikke havde nogen afgørende Indvending imod selve det, at man kom til at disponere over Finansaarets Overskud omtrent paa lignende Maade som her. Ja, jeg ved meget godt, at den højtærede Minister vil tage sin Forbaring, men Meningen af hans Udtalelse maatte dog